

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Rukodělná činnost

příručka pro účastníky kurzu - pracovní text ke studiu

Pojďme spolu CZ.1.07/1.2.17/01.0011

Operační program Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Rovné příležitosti dětí a žáků,
včetně dětí a žáků se speciálními
vzdělávacími potřebami

3. RUKODĚLNÁ ČINNOST

Barbora Hejlová

Obecně o rukodělkách

Každý máme radost, když něco vlastnoručně vyrobíme. Ať už jde o svazování špejlí, vyřezávání, či „jen“ skládání papíru. Ne vždy výsledek vypadá podle našich představ, ale je náš, to je hlavní.

Proč vůbec něco vyrábět? Rukodělky rozvíjí naši zručnost, tvořivou činnost a schopnost pracovat s nápady. Učí nás trpělivosti, nacházíme při nich uklidnění, jakési vytržení z běžného života... Ale, jak sami uznáte, když se nedaří, máme často chuť to vzdát.

Při různých rukodělných aktivitách se tak učíme a zdokonalujeme v práci s různými nástroji, materiály, které se nám v praxi budou hodit.

Tyto zkušenosti potom můžeme uplatnit na táboře, při schůzkách v klubovně nebo doma při provádění drobných oprav a zkrášlování celého prostoru.

Jak často je zařazovat do programu? Většinou jsou náročnější jak na čas, tak i na materiál, ale bylo by vhodné jednou za měsíc nějakou tu rukodělnou zkusit zrealizovat. Ať už na schůzce, která je jí z větší části věnovaná, nebo třeba během jednoho víkendového dopoledne. Téma volíme buď podle ročního období, nadcházejících oslav, svátků nebo podle motivace naší akce, nebo jen podle toho, že jsme někde něco viděli nebo si sami zkusili a přišlo nám to úžasné.

Vyrábět můžeme jednak užitečné a praktické věci pro oddíl, které pak mohou sloužit i jako prezentační materiál pro veřejnost, nebo věci, které si děti mohou odnést domů.

Činnost volíme tak, aby byla různorodá, abychom se případně zdokonalili v různých oblastech, je tedy třeba je často obměňovat, nevěnovat se stále jedné technice nebo tématu.

Pro koho rukodělky dělat?

U rukodělek není věk omezen. Vše je pouze potřeba přizpůsobit věku dětí. Pro děti se SVP (speciálními vzdělávacími potřebami, dále jen „SVP“) je potřeba se trochu více zamyslet nad činností, kterou chceme s dětmi dělat. Na začátek musíme posoudit, jaký druh SVP se u dítěte vyskytuje a podle toho zvolit typ rukodělky, popř. mírně pro něj upravit zadání. Rozhodně tyto děti z činností nevyřazujeme! Naopak se pro ně snažíme vymyslet jinou alternativu ať už v činnosti samotné nebo je např. můžeme zapojit do chystání materiálu, vysvětlování apod.

Typy rukodělek podle materiálu

Pokusím se rozdělit rukodělky do několika skupin podle typu materiálu.

1. Papírové výrobky

- většinou při použití papíru jde o jedny z jednodušších rukodělek: papír má mnoho druhů využití, můžeme na něj kreslit, skládat jej, stříhat, nalepovat na sebe, tvořit různé koláže atd.

- vzhledem k nepřehlednému počtu barev papíru, tvaru, tloušťky, struktury, je velice oblíben a velmi jednoduše se z něj dají vytvořit nádherné výrobky např. leporela, koláže, přáníčka, postavičky, 3D předměty, atd.

2. Výrobky z přírodních materiálů

- zde si již nevystačíme pouze s přírodním materiálem samotným, musíme k němu něco přidat: špejle, papír...

- příroda sama o sobě nabízí spoustu materiálu, který můžeme použít, listy, kaštiny, ořechy, klacíky, květiny a mnohé další

- nejčastější jsou podzimní zvířátka z kaštanů, skřítky z obtištěných listů, domečky pro lesní skřítky atd.

3. Dřevo, pedig

- práce s dřevem je náročnější, jak na čas, na materiál, tak na zručnost

- do dřeva můžeme vyrývat, vypalovat či na něj malovat nebo jej zkrášlovat, trávou, šustím apod.

- jednodušší varianta je práce s pedigem (užívá se na pletení košíků), kdy je možné uplést si s dětmi jednoduchý košíček za využití pevného dna, případně pedig jen různě ohýbat a svazovat.

4. Látky, textil, gáza

- tato kategorie je obsáhlejší, co se týče možností, jak s materiálem naložit

- látky můžeme různě sešívát, něčím je vycpat, barvit je, odbarvovat...

- gázu můžeme použít při výrobě sádrových masek, barvení vajíček...

5. Modurty, hlína

- v dnešní době je velmi oblíbená FIMO hmota, kterou můžeme různě barevně spojovat a vytvářet tak postavičky, šperky, odznáčky aj.

- pro menší děti je lepší stále ještě obyčejná plastelína, jednak je levnější a také z ní můžeme tvořit stále dokola

- jestliže si můžeme zajistit vypálení výrobků, není důvod se nevrhnout s dětmi i na keramiku; je jasné, že keramický kruh potřebovat nebudete, v začátcích nemusíte mít ani glazury, stačí jen hlína a jednoduchý nápad co s dětmi vyrobit

6. Sklo, kov

- oblíbenou činností je oplétání nádob, kamínků a jiných předmětů drátkem - tzv. "drátkování"

- sklo se dá leptat či spékat, jsou to však činnosti náročnější a pro větší děti

Materiálů na rukodělky je nepřehledné množství a všechny je zde vyjmenovat není účelem. V čemkoliv co máte doma lze spatřit vhodný materiál k tvoření, jde pouze o zkušenosti, fantazii či nápady, které jste si někde vyhledali.

Cena

Rukodělky nás nemusí stát vůbec nic a naopak mohou být velmi drahé. Jde o to, čím děti chceme zaujmout, jaké je jejich věkové rozmezí, kolik máme finančních prostředků nebo co jsme naopak dostali třeba od rodičů.

Ne vždy platí, že čím dražší rukodělka tím, lepší výrobek či zábava. Jde o to, jak vy sami činnost podáte, protože i z obyčejného papíru můžete vykouzlit hotové zázraky.

Čeho se vyvarovat

- zvolení nevhodné rukodělkyně (nemusí se povést hned napoprvé, je potřeba se však z chyb poučit)
- kárání dítěte (za neukázněnost jej pokárat musíte, ale ne za to, že ono si chce zrovna psa vymalovat fialově a vy přece víte, že takhle pes nevypadá, zkuste nepotlačovat jeho fantazii)
- nepřipravenosti materiálu
- sáhodlouhému vysvětlování co a jak

Na co nezapomenout

- motivovat
- chválit!!! - velmi důležité, aby dítě mělo příště ještě chuť si něco vyrobit
- aktivita by neměla být delší, než udrží děti pozornost
- povzbuzovat - děti, které si nevěří, protože si myslí, že jim to nejde (ono jim to opravdu jít nemusí) je důležité neodradit
- připravit si dostatek materiálu
- mít připravený ukázkový výrobek - dětská fantazie je veliká, ale ne vše si dokáží představit
- zařazovat i více aktivit, které si děti mohou vyzkoušet - zde pozor na čas
- kontrolovat děti, aby si s nůžkami neublížily (můžeme jim dát některé těžší tvary rovnou vystříhané), jak drží tužku, jak míchají a nanášejí barvy apod.

Konkrétní návody a typy

Možností, co vyrábět je téměř nepřehledné množství. Náměty k těmto činnostem můžeme pro začátek najít ve spoustě knih a příruček, nebo dnes, když už k němu má skoro každý přístup, i na internetu. A po několika takových akcích začneme jistě uskutečňovat i vlastní nápady.

Uvedu zde jen několik typů, kde hledat inspiraci:

www.origamido.cz/navody/
www.i-creative.cz
www.vytvarka.eu
www.brydova.cz
www.dilnainspirace.cz
www.cingrlata.cz
www.hhanky.estranky.cz
www.ubrouskova-technika.estranky.cz
www.vytvarnetechniky.cz
www.slupovacky.kvalitne.cz
www.predskolaci.cz

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

PIONÝR

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vydala: Jihomoravská krajská organizace Pionýra pro vnitřní potřebu
Údolní 58a, Brno 659 88, www.jmpionyr.cz
Publikace vydána v rámci projektu Pojd'me spolu hrazeného z ESF

Prošlo jazykovou korekturou, neprodejné.

© Brno 2015

1. vydání